

TİCARİ ARAÇ SEKTÖRÜ YENİ TEŞVİKLER İSTİYOR

Türkiye otomotiv pazarında 2016 yılında üretilen araçların yüzde 36'sını oluşturan ticari araç sektörü iç pazarı hareketlendirecek tedbirlerin alınmasını istedi. Ticari araçlarda kiralama ve eski araçların yenilenmesine yönelik teşvik programlarının oluşturulması stratejik bir adım olarak görülüyor.

Hazırlayan: **Erkan ÇAKAN**

21 MİLYON
TÜRKİYE'DE TRAFİĞE
KAYITLI ARAÇ SAYISI

5 MİLYON
TÜRKİYE'DE TRAFİĞE
KAYITLI TİCARİ ARAÇ SAYISI

Ticari araç sektöründe önemli bir küresel geliştirme ve tasarım merkezi konumunda olan Türkiye'de son iki yıldır düşük seyreden satışlar bu alandaki ivmelenmeyi olumsuz etkiliyor. Bu yılın ocak ayı itibarıyla üretimde yüzde 13 daralan sektör, iç pazarda sürdürülebilir büyüme için acil tedbirlere ihtiyaç duyuyor. Türkiye otomotiv pazarında, 2016 yılında üretilen araçların yüzde 36'sını oluşturan ticari araçlarda, söz konusu daralmanın Türkiye'nin rekabetçi yapısını zedeleyeceği görüşünde birleşen uzmanlar, iç pazarı hareketlendirecek tedbirlerin ivedilikle hayata geçirilmesi önerisinde bulunuyor. Bu noktada ticari araçlarda kiralama ve eski araçların yenilenmesine yönelik teşvik programlarının oluşturulması stratejik bir adım olarak görülüyor.

Gerilemenin nedenleri

Ticari araçlarda özellikle iç pazardaki daralmadan kaynaklanan üretimdeki gerilemenin birkaç nedeni bulunuyor. Bunlardan ilki ağır hizmet araçları için euro 6 normlarına geçiş yılı olan 2016'ya girmeden önce, iç pazardaki talebin 2015 yılındaki göstergelere göre çekilmesi idi. Fakat euro 6 araçların fiyat seviyelerinde piyasanın adaptasyon süreci yaşamaması, öngörülen satış adedinin yakalanamaması sonucuna yol açtı.

Diğer yandan, turizm sektöründeki yavaşlama otobüs pazarına olumsuz etki ederken, yurt içi ve dışında devam eden gerginliğin beraberinde getirdiği risk ortamı da kamyon grubunda satışların düşmesine neden oldu.

Yüzde 12 daralma

Otomotiv Sanayii Derneği'nden (OSD) alınan bilgilere göre, 2016 yılında iç pazardaki ticari araç satışları yüzde 12 daraldı. Alt segmentlere bakıldığında ise hafif ticari araçlarda pazar yüzde 6, ağır ticari araç grubunda ise yüzde 44'lük daralma söz konusu oldu. Özellikle kamyonet grubundaki keskin düşüş ticari araçlardaki toplam üretimin de düşmesini sağladı.

Öte yandan, bu yılın ocak ayında ticari araç sektöründeki üretim ve satış rakamlarını da açıklayan OSD, bir önceki yılın aynı dönemine göre üretimde yüzde 13'lük düşüşe dikkat çekti. Ayrıca hafif ticari araç grubu yüzde 15 daralırken, ağır ticari araç grubunda ise yüzde 72'lik artış gözlemlendi. Ağır ticarideki değişim ise baz etkisine bağlandı. Üretim yanı sıra pazardaki satışları da değerlendiren OSD, hafif ticari araçta satışların yüzde 3 arttığını, ağır ticari araç grubunda ise yüzde 20'lik gerileme yaşandığını kaydetti. Ağır ticari araç grubunun alt segmentlerine bakıldığında ise kamyon pazarı yüzde 15, midibüs pazarı yüzde 49 daraldı.

Otobüs pazarı yüzde 25 artarken, son 10 yıllık ortalamalara göre Ocak 2017'de toplam pazar yüzde 13, otomobil pazarı yüzde 24 artarken, hafif ticari araç pazarı yüzde 1.5, ağır ticari araç pazarı yüzde 50.5 düşüş gösterdi. Ticari araç ihracatı da yüzde 11 azaldı.

Neler yapılmalı?

Pazardaki daralmanın önüne geçmek için Türkiye'nin iç pazarına odaklanması gerektiğini bildiren sektör temsilcileri, büyük bir iç pazardan gücünü alan Türkiye otomotiv sektörünün global rekabetteki yerini daha da sağlamlaştırmasının mümkün olduğu görüşünde birleşiyor. Üretim, ihracat ve iç pazar büyüklüğü sektörün global pazardaki rekabeti yönünden de kritik önem taşıyor. Türkiye konumu itibarıyla önemli bir lojistik üstünlüğe sahip ve mevcut lojistik alt yapısı da gelecekte üretim ve ihracatı destekleyecek nitelikte. Sektörün hedeflerine cevap vermeye devam edecek şekilde gelişimini sürdürmesinin önem arz ettiğini dile getiren uzmanlar, yeni yatırımları da destekleyecek şekilde adımlar atılması gerektiğine dikkat çekiyor.

ÜRETİMDEKİ GERİLEME, İÇ PAZARDAKİ DARALMADAN KAYNAKLANDI

KUDRET ÖNEN

Türkiye Otomotiv Sanayi Meclisi ve Otomotiv Sanayii Derneği Yönetim Kurulu Başkanı

Ticari araçlarda özellikle iç pazardaki daralmadan kaynaklanan üretimdeki gerilemenin birkaç nedeni bulunuyor. Ağır hizmet araçları için euro 6 normlarına geçiş yılı olan 2016'ya girmeden önce iç pazardaki talebin bir miktar 2015 yılına çekildiğini görüyoruz. Euro 6 araçların fiyat seviyelerinde piyasanın adaptasyon süreci yaşadı.

Son yıllarda kapasite ve yeni ürün yatırımlarına hızla devam eden otomotiv sanayii 2016 yılında da üretimdeki büyümesini sürdürerek 2015 yılında kaydettiği büyümenin üzerinde bir performans gösterdi.

Otomotiv sanayinin 2016 yılındaki sonuçları araç grubu bazında değerlendirildiğinde, yıl içinde üretimine başlanan yeni otomobil projelerinde artış, ticari araçlar grubunda ise bir miktar gerileme oldu. Bir önceki yıla göre toplam üretim yüzde 9 oranında artarken, otomobil üretiminin yüzde 20 arttığını, ticari araçlar grubunun ise yüzde 6 gerilediğini görüyoruz. Alt segmentler bazında ise hafif ticari araç grubunda yüzde 2 seviyesinde gerçekleşen gerilemenin, ağır ticari araç grubunda yüzde 44 gibi ciddi bir seviyede olduğu dikkat çekiyor.

1 milyon eşiği aşıldı

Üretilen her 100 aracın 77'sini yurtdışına gönderen otomotiv sektörünün ihracatı ilk kez 2016'da 1 milyon eşiğini aştı. İhracat adet bazında yüzde 15, dolar bazında ise yüzde 13 arttı. Otomotiv sanayii, Türkiye'nin toplam ihracatının yüzde 16.8'ini oluşturarak sektör sıralamasında 11'inci yılında da ilk sıradaki yerini koruma başarısını gösterdi. Sektörün, 2010 yılında 1.5 milyon adet seviyesinde olan üretim kapasitesi 2016 sonunda 1.9 milyon adet seviyesine yaklaştı.

İç pazarda daralma

İç pazarda, toplam otomotiv geçen yıla paralel bir seviyede gerçekleşirken, otomobil pazarında yüzde 4 artış olduğu, ticari araçlar grubunda ise yüzde 12 oranında bir daralma olduğu görülmekte. Alt segmentler bazında, hafif ticari araçlar grubunda pazar yüzde 6 daralırken, ağır ticari araçlar grubunda daralma yüzde 44 seviyesinde oldu.

Ticari araçlarda özellikle iç pazardaki daralmadan kaynaklanan üretimdeki gerilemenin birkaç nedeni bulunuyor. Ağır hizmet araçları için euro 6 normlarına geçiş yılı olan 2016'ya girmeden önce iç pazardaki talebin bir miktar 2015 yılına çekildiğini görüyoruz. Euro 6 araçların fiyat seviyelerinde

piyasanın adaptasyon süreci yaşadı. Diğer yandan, turizm sektöründeki yavaşlamanın otobüs pazarına ve yurt içinde ve dışında devam etmekte olan gerginlik ortamının beraberinde getirdiği risk ortamı nedeniyle özellikle Türkiye'nin doğu kesiminde ticari faaliyetlerde yaşanan durağanlığın kamyon grubuna olumsuz etkileri de iç pazar rakamlarına yansdı.

Ekonomideki iniş ve çıkışların habercisi

Ağır ticari araçlar, yatırım malı olmaları nedeniyle bir ülkenin gelişme trendi ile ilgili önemli ipuçları veriyor. Kamyon ve otobüs satışları bir anlamda ekonomideki iniş ve çıkışların habercisi. Malların ve insanların bir yerden bir yere hareketi ekonomik hareketliliğin göstergesi. 2017 yılı Ocak ayına da yüzde 20 gibi bir daralma ile başlayan ağır ticari araçlar pazarı bir takım tedbirler alınması gerektiğine dair sinyal veriyor.

İç pazarda sürdürülebilir büyümeyi yakalanması için otomotiv sanayinin temsilcileri bu konuya özellikle dikkat çekerken, yetkililere önerilerde bulunuyor. 2016 yılında üretilen araçların yüzde 36'sını oluşturan ticari araçların, Türkiye rekabetçiliğinin sürdürülebilirliğinde önemli önemi büyük. Bu nedenle, istikrarlı büyüyen bir ticari araç pazarı için ticari araçlarda kiralama ve yaşlı araçların yenilenmesine yönelik teşvik programlarının oluşturulması gerekiyor.

TÜRKİYE'NİN ÜRETİM VE İHRACATTAKİ GÜÇLÜ KONUMU DAHA DA ARTACAK

ORHAN SABUNCU
Uludağ Otomotiv Endüstrisi
İhracatçıları Birliği (OİB) Başkanı

Türkiye, ticari araç üretim ve ihracatında önemli bir noktaya ulaştı. AB pazarında görülen büyüme ve üretim ihracat rakamlarına olumlu yansıdı. Ford Otosan, Tofaş Mercedes Benz gibi büyük ticari araç üreticilerinin yatırımlarının artması sevindirici.

Türkiye, 2015 yılı verilerine göre Avrupa'nın en büyük ticari araç üreticisi konumunda bulunuyor. En büyük pazar olan AB pazarında görülen büyüme Türkiye'nin üretim ve ihracat rakamlarına olumlu yansıyor, bu ivmenin artarak devam etmesi bekleniyor. Türkiye'nin 2015 yılındaki 1 milyon 358 bin 796 adetlik toplam üretimin 567 bin 769 adedi ticari araç olarak gerçekleşti. 2015 yılı ticari araç üretiminde Türkiye'nin Avrupa'daki en yakın rakibi 514 bin 221 adetlik üretimle İspanya.

En büyük üreticiyiz

Ticari araç ihracatı incelendiğinde bu ürün grubu önemli ihracat kalemlerinde biri. İspanya Motorlu Araç Üreticileri Derneği'ne (ANFAC) göre İspanya'nın 2016 yılı ticari araç üretimi 531 bin 805 adet dolayısıyla 2016 yılını da Avrupa'nın en büyük ticari araç üreticisi olarak kapatacağımızı şimdiden söyleyebiliyoruz.

2015 yılında 4.2 milyar dolar olan eşya taşımaya mahsus motorlu taşıt ihracatımız 2016 yılında 4.6 milyar dolara, 1.2 milyar dolar olan otobüs minibüs midibüs ihracatımız 1.5 milyar dolara, 54 milyon dolar olan çekici ihracatımız 318 milyon dolara yükseldi.

2016 yılı itibariyle ticari araçların toplam otomotiv ihracatı içindeki payı yüzde 27. Toplam otomotiv ihracatında olduğu gibi

ticari araçlar ihracatında da en önemli pazar AB ülkeleri. Eşya taşımaya mahsus motorlu taşıtlarda 2016 yılında en fazla ihracat gerçekleştirilen ilk 10 ülkenin 9'u AB ülkesi.

AB'den sonra ABD pazarı geliyor

Birleşik Krallık, İtalya, Slovenya, Fransa, Almanya ve Hollanda en önemli pazarlarımız olarak öne çıkarken, bu mal grubunda AB dışındaki en önemli pazarımız ise ABD. 2016 yılında ise otobüs, minibüs ve midibüste de en fazla ihracat yapılan ülkeler sırasıyla Almanya, Fransa, İtalya, Birleşik Krallık, Polonya ve Slovenya olurken, AB dışı pazarlarda Suudi Arabistan ve ABD öne çıktı. 2016 yılında çekici ihracatının çok büyük bölümü de AB ülkelerine yönelik yapıldı. Bu ürün grubunda da en fazla ihracat yapılan ilk sekiz ülke ise AB ülkesi. Çekici ürün grubunda 318 milyon dolarlık ihracatın, 300 milyon dolardan fazlası AB ülkelerine yönelik.

Türkiye, ticari araç üretim ve ihracatında önemli bir noktaya ulaştı. AB pazarında görülen büyüme ve üretim ihracat rakamlarına olumlu yansıdı. Ford Otosan, Tofaş, Mercedes Benz gibi büyük ticari araç üreticilerinin yatırımlarının artması sevindirici. Türkiye'nin ticari araç üretim ve ihracatındaki güçlü konumunun önümüzdeki yıllarda artarak devam edeceğini düşünüyoruz.

